

SKY 213 SAĞLIK KURUMLARINDA MALİYET MUHASEBESİ

Öğr. Gör. Pınar DOĞANAY PAYZİNER

Derste Kullanılacak Kaynaklar

- İsmail Ağırbaş, Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetim ve Maliyet Analizi, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2014.
- Kamil Büyükmirza, Maliyet ve Yönetim Muhasebesi, Gazi Kitabevi, 17. Baskı, Ankara, 2012.
- Hüseyin Mert, Hastane İşletmelerinde Maliyet Hesaplamaları ve Muhasebesi, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2012.
- Recep Şener, Maliyet Unsurları Muhasebesi ve Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulaması, Gazi Kitabevi, Muğla, 2004.

2

MALİYET MUHASEBESİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1. Hafta Ders İçeriği

- Muhasebe İle İlgili Genel Bilgiler
- Maliyet ve Unsurları
- Maliyet Muhasebesi İle İlgili Temel Kavramlar
- Tekdüzen Maliyet Muhasebesi Sistemi ve Maliyet Hesapları

1. MUHASEBE İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

4

Muhasebenin Tanımı

Muhasebe: İşletmenin varlık ve kaynaklarında değişme yaratan ve para ile ifade edilen ekonomik olayları kendi ilke ve esasları çerçevesinde

- kaydeden,
 - sınıflandıran,
 - özetleyerek raporlayan,
 - analiz eden ve
 - yorumlayan
- bir bilgi sistemidir.

5

Muhasebenin Fonksiyonları

- Belge Toplama
- Kaydetme
- Sınıflama
- Özetleme
- Raporlama
- Analiz ve Yorumlama

6

Muhasebe Neden Önemlidir?

Muhasebe;

- **Bilgi aracıdır:** İşlemleri kaydederek yazılı bellek görevi görür.
- **Kontrol aracıdır:** Planlanan ile gerçekleşeni karşılaştırma imkanı sunarak sapmaları ve bunların nedenlerini ortaya çıkartır.
- **Öngörme aracıdır:** Geleceğe ait tahminlerde bulunmaya ve planlamaya yardımcı olur.

7

Genel Muhasebe ve Maliyet Muhasebesinin Karşılaştırılması

MUHASEBE TÜRÜ	İLGİLİLER	AMAÇLAR
GENEL MUHASEBE	İşletme Dışı	<ul style="list-style-type: none">➢ Finansal Raporlama➢ Finansal Durumun Analiz ve Yorumlanması (Başarı Değerlendirmesi)
MALİYET MUHASEBESİ	İşletme İçi	<ul style="list-style-type: none">➢ Üretim Maliyetlerinin Saptanması➢ Sapmaların Ortaya Çıkartılması (Başarının Değerlendirilmesi)➢ Maliyet Kontrolü➢ Geleceğin Planlanması

2. MALİYET VE UNSURLARI

- İşletme yöneticilerinin doğru karar alabilmeleri için, her kararda şu iki noktayı göz önünde bulundurmaları gerekir:
 - ❖ Bu kararın işletmeye ya da topluma kazandıracağı yarar (gelir, hizmet vb.) nedir?
 - ❖ Bu kararın işletmeye veya topluma getireceği yük (maliyet) ne kadardır?

Maliyet Kavramı

Maliyet: Hedeflenen bir sonuca ulaşmak için katlanılması gereken fedakarlıkların parasal toplamıdır.

- Bir malın maliyeti denildiğinde;
 - ✓ eğer o mal satın alma yoluyla elde edilmiş ise “**alış maliyeti**”
 - ✓ eğer üretim sonucu elde edilmiş ise “**üretim maliyeti**”dir.

11

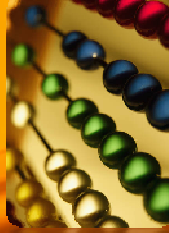

Maliyet Kavramı

- Muhasebeye maliyeti saptanan şeye “**maliyet objesi**” denir.
- Bir işletmede çok çeşitli maliyet objeleriyle karşılaşılabilir.
 - ✓ Satın alınan bir “malın”
 - ✓ Üretilen bir “mamulün”
 - ✓ Sunulan bir “hizmetin”
 - ✓ Üretim yapan bir “laboratuvarın”
 - ✓ Elde tutulan bir miktar “paranın”ve daha pek çok şeyin maliyeti saptanabilir.

12

Maliyetin Bölümlenmesi

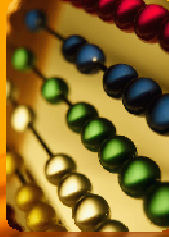
- i. Muhasebe Maliyeti
- ii. Fırsat Maliyeti

i. Muhasebe Maliyeti

- İlgili sonuca ulaşmak için yapılması gereken tüm giderlerin toplamıdır.
- Maliyet muhasebesi açısından muhasebe maliyeti, bir üretim işletmesinin faaliyetiyle ilgili olarak kullandığı mal ve hizmetlerin parasal tutarıdır.

ii. Fırsat Maliyeti

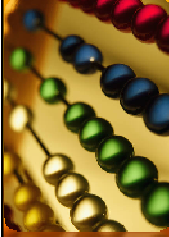
- “Vazgeçme Maliyeti” ve “Alternatif Maliyet” olarak da adlandırılır.
- Bir amaç için başka bir amacın gerçekleştirilmesinden vazgeçiliyorsa, vazgeçilen amacın getireceği çıkarların (getirilerin) net tutarı, tercih edilen amacın **fırsat (alternatif) maliyetidir**.
- İlgili sonuç uğruna “**kaçırılan net kazanç**” tutarıdır.

Muhasebe Maliyetinin Unsurları:

- Muhasebe maliyetini oluşturan öğeler “gider” adını almaktadır.
- **Gider:** İşletmeye ekonomik yarar sağlamak amacıyla yapılan bir harcama veya tüketimdir.
- Bir harcamanın ya da varlık veya hizmet tüketiminin işletmeye ekonomik yarar sağlaması sonucu gider oluşur. Eğer yarar sağlamıyorsa “**zarar**” ismini alır.

Muhasebe Maliyetinin Unsurları

- İşletme faaliyetlerinin yürütülmesi için gerekli olmayan veya normal ölçüleri aşan harcama ve tüketimler gider değil **“zarar”** adını alır.
- Başlangıçta gider niteliği taşıyan bir harcama veya tüketimden beklenen yarar sağlanamamışsa ya da sağlanamayacağı anlaşılmışsa bu harcama veya tüketim giderden zarara dönüşmüş olur.

Muhasebe Maliyetinin Unsurları

- **Harcama;** “ödeme” den farklı bir kavram olup, bir varlığın edinilmesi, bir hizmetin sağlanması ya da bir zararın karşılanması amacıyla para ödeme, mal verme, hizmet sunma, borç altına girme, ortaklık hakkı tanıma vb. şeklinde katlanılan fedakarlıkları (esirgemezlikleri) kapsamaktadır.
- **Hasılat;** işletmelerin belli bir dönemde sattığı mal ya da hizmetler karşılığında elde ettiği tutarlardır.

Harcama – Gider Arasındaki İlişki

- Her harcama gider oluşturmaz.
- Her gider harcama gerektirmez.
- Harcama giderden önce oluşabilir.
- Harcama giderden sonra yapılabilir.
- Harcama ve gider aynı anda gerçekleşebilir.

3. MALİYET MUHASEBESİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

3. MALİYET MUHASEBESİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Maliyet Muhasebesinin Tanımı

Maliyet Muhasebesi: Giderlerin gereksinim duyulan biçim ve ayrıntıda sınıflandırılarak hesaplarda izlenmesi, bunların gider yerlerine (bölümlere) dağıtılması, dağıtım sonucu biriken giderlerin mamul ya da hizmetlerin maliyetlerine yüklenerek her bir mamul ya da hizmetin birim üretim maliyetlerinin saptanmasını ele alan muhasebe dalıdır.

21

Maliyet Sisteminin İşleyişi

22

Maliyet Analizleri

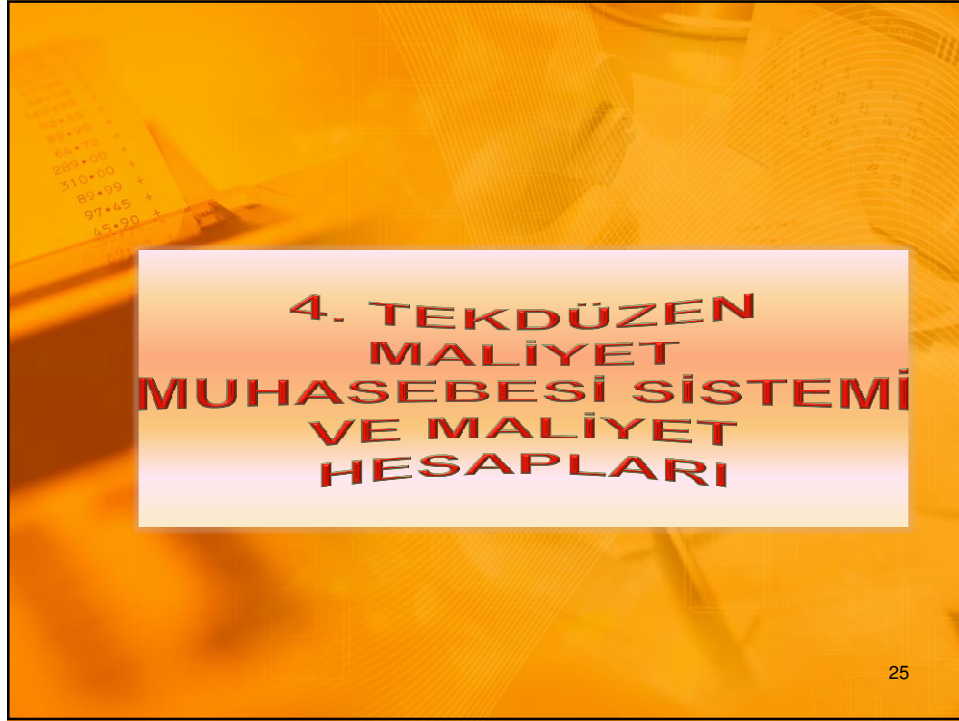
Maliyet Analizleri: Maliyet sisteminden düzenli olarak elde edilen bilgilerin, gereğinde diğer kaynaklardan sağlanan bilgilerle birleştirilerek, çeşitli yönlerden değerlendirilmesine ve yorumlanmasına ilişkin çalışmaları içerir.

23

Maliyet Analizinin Aşamaları

- Aşama 1. Amaç Tanımı**
- Aşama 2. Giderlerin Belirlenmesi**
- Aşama 3. Gider Merkezlerinin (Yerinin) Belirlenmesi**
- Aşama 4. Giderler ve Gider Merkezlerinin Uyumlaştırılması**
- Aşama 5. Giderlerin Dağıtımı**
- Aşama 6. Gider Merkezlerinin Maliyetlerinin Belirlenmesi**
- Aşama 7. Birim Maliyetlerin Belirlenmesi**
- Aşama 8. Raporlama**

24

**4. TEKDÜZEN
MALİYET
MUHASEBESİ SİSTEMİ
VE MALİYET
HESAPLARI**

25

**4. TEKDÜZEN MALİYET MUHASEBESİ SİSTEMİ VE
MALİYET HESAPLARI**

Bu sınıflar şu şekildedir:

HESAP SINIFLARI
1. DÖNEN VARLIKLAR
2. DURAN VARLIKLAR
3. KVK
4. UVK
5. ÖZKAYNAKLAR
6. GELİR TABLOSU HESAPLARI
7. MALİYET HESAPLARI
8. BÜTÇE HESAPLARI
9. NAZIM HESAPLAR

26

4. TEKDÜZEN MALİYET MUHASEBESİ SİSTEMİ VE MALİYET HESAPLARI

- Maliyet hesapları, tekdüzen hesap çerçevesinin 7. grubunda yer almaktadır.
- 7/A ve 7/B şeklinde iki seçeneğe sahiptir.
- 7/A seçeneğinde maliyetler, fonksiyon esasına göre izlenmektedir.
- 7/B seçeneğinde maliyetler, gider çeşitleri esasına göre izlenmektedir.
- Büyük ölçekli işletmeler (net aktif büyüklüğü ve net satış hasılası yüksek işletmeler) 7/A seçeneğini kullanmak zorundadır. Bu kapsamda hastanelerin çoğu büyük ölçekli kuruluşlar olduğundan maliyet muhasebesi uygulamalarında 7/A seçeneğini kullanmak zorundadır.

27

